

Investeren om samen te excelleren

VERWELKOMING

Enkele leerlingen van het Atheneum van Mortsel zetten het nieuwe jaar in met een daad van burgerlijke ongehoorzaamheid. Ze riepen de schoolgaande jongeren op om te spijbelen en hun stem te laten horen in Brussel. Bijna 3.000 leerlingen gingen op hun oproep in. Zonder aarzelen zat Anuna in Terzake waar ze een onderbouwd betoog gaf. Hun actie plaatste ons voor een gewetensprobleem, was spijbelen immers de aangewezen weg?

Toch durf ik zeggen dat door hun daad 2019 goed begonnen is: onze jongeren wijzen ons de weg. En niet alleen omdat ze opkomen voor het klimaat, maar meer nog omdat ze zich niet laten tegenhouden door het complexe weefsel van compromissen, organen, beslissingen, internationale context, en andere meer.

Hun boodschap is duidelijk 'get it done'.

Zonder kwaliteitsvol onderwijs zouden deze jongeren niet voor zichzelf kunnen denken, zouden ze hun visies niet kunnen onderbouwen, zouden ze niet zelfbewust hun mening kunnen uiten. Het is een wissel op de toekomst dat ze dit wel kunnen.

Ik geloof dat de meerwaarde van ons GO! een maatschappelijke waarde is, die verder gaat dan het aanleveren van vaardigheden en kennis om als mens te kunnen fungeren.

Het gaat over de ontwikkeling van een levensvisie: een beeld van wie de mens is, wat die kan realiseren en hoe we samen leven het GO! moet en zal deze maatschappelijke waarde nog aanscherpen.

Dit is onze ambitie voor 2019 en hiermee zijn wij als onderwijsnet al een tijd bezig.

PPGO!

2018 was een turbulent jaar. Filosoof Jean-Paul Van Bendegem beschreef 2018 als het jaar waarin de nuance verdween. Hij pleitte voor grijs in tijden van zwart-wit. Aandacht voor de ander in een gesprek en zelfs in een debat brengt vanzelf nuance mee, stelt hij, omdat je er in moet slagen om het standpunt van de ander te begrijpen, om mee te denken met die ander, om de eigen visie bij te sturen. Die 'kracht van de nuance' is de hoeksteen van het pedagogisch project van het GO!.

Onderwijs dat uitgaat van de gelijkwaardigheid van levensbeschouwelijke overtuigingen. Onderwijs dat jonge mensen vormt tot mondige mensen en volwaardige burgers, hen weerstand meegeeft tegen de golven van de tijd.

Onderwijs dat hen leert nuanceren, leert 'grijs' te kleuren in een tijd van zwart-wit. Onderwijs vanuit respect voor de standpunten van de ander. Onderwijs dat een veilige en inspirerende plaats is voor alle jongeren maar tegelijkertijd hen ruimte biedt om er op uit te trekken, zich te ontplooien, zelfstandig te worden en waar we samen leren samenleven vanuit de wetenschap dat het altijd mogelijk is dat de ander gelijk heeft.

TIJDSGEEST

Als we naar de wereld kijken, stellen we vast dat onze toekomstdroom, onze focus op samen leren samenleven belangrijk is. Samen leren samenleven is 'levenskunst'.

'Samen leren samenleven' gaat om de menselijke waarde die we helpen vormen en aanreiken, niet in een éénrichtingsverkeer maar in een constante uitwisseling met de jongeren zelf, met de samenleving: met de bedrijven, beroepen, met instellingen, met overheden, politici, met filosofen, onderwijskundigen, met de media...

Deze aanpak is in een snel veranderende, onzekere en complexe wereld zeer relevant. De samenleving is technologischer, diverser en dynamischer. Sociale vaardigheden, kritisch denken, zelfredzaamheid en motivatie winnen aan belang.

Ik stel vast dat in de onderwijswereld alles onder druk staat: denk aan het onderwijsmodel, het lerarenberoep, de onderwijskwaliteit, ... Een hunkering naar een nostalgisch verleden helpt niet. We moeten het onderwijs van vandaag niet meten aan de vereisten van vorige eeuw.

Om klaar te zijn voor de volgende 30 jaar is weldoordachte verandering nodig, verandering die ruimte en middelen heeft om goed geïmplementeerd te worden. Verandering die jongeren in staat stelt om permanent bij te leren zodat de technologische versnelling hen niet voorbijsteekt. Onderwijs krijgt hierdoor een nieuwe fundamentele opdracht jongeren creativiteit en kennishonger bij brengen.

SCHARNIERMOMENT

2019 dient zich aan als een scharniermoment. Binnenkort zijn er verkiezingen. In onze scholen brengt 2019 nieuwe eindtermen en nieuwe leerplannen. Binnen ons Huis van het GO! is er een nieuwe Raad met een nieuwe voorzitter. 2019 is het jaar waarin het GO! dertig kaarsjes uitblaast. 30 jaar koesteren we onze grondwettelijke opdracht om geëngageerd, sterk en betrokken onderwijs aan te bieden.

Dit is ons GO! verhaal. Hierop sturen we met inspiratie en vertrouwen, niet met regeldrift en argwaan. Het GO! maakt het verschil. Via onze scholen bieden we echte kansen aan jongeren, we laten talenten optimaal ontwikkelen en dat een leven lang. 30 jaar al, maakt het GO!, hét onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, hier werk van.

MEMORANDUM: INVESTEREN OM SAMEN TE EXCELLEREN

Samen zijn we verantwoordelijk voor de groei van onze jongeren, voor de groei van ons onderwijs. Samenleving en onderwijs zijn per definitie onvolmaakt. Dat klinkt somber maar is het niet, integendeel het geeft lucht en ruimte en verbetering is altijd mogelijk. Als onderwijsnet bogen we ons over de vraag welk kwaliteitsvol innovatief onderwijs de maatschappij nodig heeft? Het was een evenwichtsoefening om maatschappelijke en onderwijskundige vraagstukken samen te brengen, deze samen op te lossen zonder de focus op de kerntaken te verliezen, de belangen van scholen en personeel te bewaken, niet te raken aan de vrijheid van onderwijs en onze grondwettelijke opdracht uit te voeren, de vrije keuze correct in te vullen en daarbovenop maatschappelijk het verschil te maken.

We brachten dit alles samen in het GO! memorandum voor de Vlaamse partijen en voor de nieuwe Vlaamse regering. We zijn trots op ons GO! memorandum. Het is het sluitstuk van een intensief traject waarbij het hele net betrokken werd: 10.000 leerkrachten, 440 ouders, 600 cursisten en meer dan 10.000 leerlingen lieten hun stem horen.

Uit die meer dan 21.000 stemmen formuleerden we onze topprioriteiten die we voorleggen. Omdat onderwijs écht het verschil maakt, vragen ze allemaal aan onze regering om voluit te investeren in onderwijs.

Investeren om samen te excelleren.

GELIJKE ONDERWIJSKANSEN – PLUS EST EN VOUS

Vandaag bepaalt de achtergrond nog te veel welke kansen de leerling heeft in z'n schoolloopbaan. Bij de voorstelling van de laatste PISA-resultaten werd sterk ingezoomd op de daling van de zogenaamde hoogpresteerders. De toenemende kloof tussen hoog- en laagpresteerders kreeg minder aandacht. Het is iets om

wakker van te liggen... Bijna één op de vijf 15-jarigen haalt het basisniveau leesvaardigheid, wiskunde en wetenschappen niet. Jonge mensen die net als wij een plek in deze samenleving verdienen.

Gelijke onderwijskansen kwam uit die 21.000 stemmen niet voor niets als een van de toepisen naar voren. Kwaliteitsvol onderwijs is onderwijs dat leerlingen en cursisten laat excelleren én tegelijkertijd focust op gelijke kansen voor elke lerende.

Daarom moet de Vlaamse overheid werk maken van een doorgedreven beleid rond gelijke onderwijskansen. Waarbij een duurzaam beleid leerlingen met specifieke onderwijs- en opleidingsbehoeften steunt – een pijnpunt dat Joshua daarnet terecht aanhaalde.

Mensen, leerlingen verschillen en daar houden we rekening mee, We moeten hiermee starten in de kleuterklas. Leerplichtverlaging, meer SES-gerelateerde middelen, maar ook een maximumfactuur voor het secundair onderwijs zijn stuk voor stuk legitieme vragen.

DE LERAAR

Kwaliteitsvol onderwijs staat of valt met voldoende excellente leraren. Het loopbaandebat staat al jaren op de politieke agenda. Maar de tijd dringt...

Het is schrijnend dat we onvoldoende jonge mensen kunnen motiveren om voor het lerarenberoep te kiezen. Het is schrijnend hoeveel startende leerkrachten er na enkele jaren de brui aan geven. De aantrekkelijkheid van het beroep en van de lerarenopleiding zijn daar onlosmakelijk mee verbonden.

De uitdagingen waar het onderwijs – en bij uitbreiding de samenleving – voor staan heeft excellente leraren die de maatschappelijke realiteit aankunnen en de schoolwerking mee willen bepalen broodnodig.

Als we het echt menen dat kwaliteitsvol onderwijs en goede resultaten van de leerlingen te danken zijn aan de kwaliteit van de leerkrachten dan moeten we met een breed perspectief kijken naar taken, rollen en functies of ambten in het onderwijs.

Leraren van bij de start een volwaardige tewerkstelling bieden, zodat ze de ruimte krijgen om te groeien via coaching en professionalisering. 'Levenslang leren' ook voor onderwijsprofessionals verheffen tot recht of zelfs tot plicht doorheen de hele loopbaan. De jaaropdracht kan een hefboom zijn, om de mogelijkheid te bieden om te differentiëren, om ruimte te maken voor professionalisering, om team- en schooldoelstellingen te helpen realiseren en samenwerking te stimuleren.

INFRASTRUCTUUR

De onderwijsprofessional blijft de sleutel van goed onderwijs, maar ze verdienen ook een fijne werkomgeving. Zo een plek inspireert en biedt zuurstof, geeft goesting om te leren en dat een leven lang.

Daar zijn we vandaag nog zeer ver vandaan: een enorme inhaalbeweging is nodig. Alleen al om de basiskwaliteit te realiseren: warm, droog en proper. Structurele onderfinanciering maakt dat ons patrimonium vandaag op te veel plaatsen van slechte kwaliteit is. Dat is onaanvaardbaar. Voor elke euro die het GO! ontvangt om het patrimonium te beheren, zijn er minstens drie nodig. Dan spreek ik nog niet over het creëren van bijkomende plaatsen om de groei van ons net mogelijk te maken, om de vrije keuze te garanderen. Dat kan enkel als de overheid ook infrastructuur mee opneemt bij de prioriteiten voor de komende beleidsperiode. Investeren, investeren in de gebouwen van het GO! die deel zijn van het patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap.

(pauze)

SLOT

Er staat ons samen veel te doen in de nieuwe jaar, ik kijk er naar uit om samen met de nieuwe Raad en de (nieuwe) beleidsmakers: te bouwen aan de ontwikkeling van kwaliteitsvol en innovatief onderwijs. Gelijke onderwijskansen, investeren in onze professionals, investeren in inspirerende leeromgevingen. Dit zijn onze prioriteiten voor de komende beleidsperiode. U vindt ze onderbouwd terug in ons memorandum.

Daarbovenop rekenen we er op dat het beleid ons daarbij ten volle erkent en respecteert als deel en partner van de Vlaamse overheid. Het GO! zal in elk geval morgen, net als gisteren en vandaag, alles op alles zetten om onze grondwettelijke opdracht waar te maken en ons Pedagogisch project in de praktijk te brengen.

Jongeren heel veel kennis bijbrengen en jongeren samen leren samenleven is in deze turbulente tijden meer dan een baseline. Het is onze missie.

Misschien waren jullie er al nieuwsgierig naar, en ja, net als vorige jaren heb ik een potlood bij. Het potlood dat Anuna, Kyra en zoveel andere leerlingen heeft leren schrijven, jongeren die nu zo beloftevol op de barricades staan. Het staat voor onze keuze voor krachtig onderwijs. Laat het ook het symbool worden voor moed, ambitie en daadkracht. Dat is wat onze samenleving, ons onderwijsnet en elk individu nodig heeft.

Investeren om samen te excelleren.

Met deze woorden nodig ik u graag uit om, samen met onze nieuwe voorzitter en de leden van de Raad van het GO!, het glas te heffen op de toekomst van het GO! en op een 'excellent' 2019.

Dank u wel.